

Til

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Sendt pr. e-mail til:

Lforebyggelseskontoret@jm.dk.

STHI@sm.dk

cc: p-boern@sm.dk

1. oktober 2018

Vedr:

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn (Styrket anvendelse af pålæg for børn og unge i risikozonen og deres forældre, ensrettet indsats for anbragte kriminalitetstruede unge, styrkelse af sikkerheden på delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner, og konsekvensændringer som følge af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet) fra Børne- og Socialministeriet

Høring over udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet fra Justitsministeriet

FADD har fra Justitsministeriet modtaget udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet i høring.

Samtidig har vi fra Børne- og Socialministeriet modtaget udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialt tilsyn i høring.

Da lovpakken samlet udgør den lovgivningsmæssige udmøntning af regeringens udspil, "*Alle handlinger har konsekvenser*" har FADD derfor udarbejdet enslydende overordnede høringssvar til de to lovforslag.

Der henvises derudover til nedenstående bilag med bemærkninger til de enkelte bestemmelser i de to lovudkast sendt til begge ministerier

INDLEDNING

FADD anerkender lovpakkens formål om, at børn og unge skal bringes ud af kriminalitet og tilbage i fællesskabet.

Til gengæld er vi som fagfolk, der konkret arbejder med de udsatte børn og unge, bekymrede over det værdiskred, reformen ser ud til at repræsentere: En hård retorik med straffelignende sanktioner som mere overvågning, økonomiske konsekvenser, mere politi, ensliggørelse og detaljeinvolvering fra ministerier. Disse elementer indebærer en risiko for, at disse børn vil påtage sig en identitet som kriminelle, som de kan få svært ved at slippe igen.

Reformen ser ud til at markere en hidtil uset territorial landvinding for Justitsministeriet, hvis virke og formål i første omgang refererer til love, domstole og straf – set i et voksenperspektiv. Hvilket angiveligt ikke kun bekymrer os fra praksisfeltet, men også en lang række børne- og kriminalitetsforeninger og organisationer fra ind- og udland.

Bekymringen skyldes dels fraværet af forskningsmæssig legitimitet og lovende internationale erfaringer med effekten af de foreslåede stramninger. Dels at det syn, der ligger til grund for stramningerne, synes præget af uvidenhed om målgrupperne.

Sagt på en anden måde er flere af forslagene baseret på en forestilling om, hvad der vil være virkningsfuldt (læs: afskrækkende ift at fastholde en kriminel løbebane) for ikke-udsatte børn og unge fra ressourcestærke familier.

Rigtig mange børn og unge i de sikrede miljøer er karakteriseret ved manglende evne til at konsekvensberegne egne handlinger, lav IQ, diagnoser og adfærds- og opmærksomhedsforstyrrelser – ofte sammen med en opvækst i familier med sygdom, misbrug, vold og kriminalitet.

En af forudsætningerne for, at man opnår den ønskede effekt, er således, at målgruppen (børn og familier) skal have mulighed for at kunne forstå og respektere (ikke nødvendigvis acceptere) formål og metoder og have kulturelle pejlemærker for ikke-oppositionel adfærd.

I modsat fald risikerer vi, der er aktører i feltet, at medvirke til at opbygge en 'dem-mod-os-kultur'.

Vores bekymring skal tillige ses i lyset af, at vi lever i en tid, hvor børne- og ungdomskriminaliteten har været markant faldende over en årrække. Statistikken taler sit tydelige sprog: Kriminaliteten er faldet mellem 60 og 70% gennem de senere år, hvilket gælder for såvel kriminaliteten i almindelighed, som for den særligt hårde kriminalitet blandt unge.

Vi mener, at lovgiverne, i stedet for at sætte luppen på kontrol og sanktioner, enten skulle have koncentreret sig om de mellem 1 og 5 %, der anbringes på en sikret afdeling, og som ikke er modtagelige overfor socialpædagogiske metoder, eller have lavet en national handlingsplan for de sammenhængende indsatser.

Mere om det senere...

Når det drejer sig om reformens målgruppe for så vidt angår de 10 til 14 årige, er det efter FADDs overbevisning ikke et spørgsmål om de er skyldige eller ikke-skyldige.

Et barn, der udviser bekymrende adfærd har brug for hjælp.

Det er børn i mistrivsel snarere end kriminelle, der skal straffes.

At det er gået skævt for nogle børn i nogle familier, kan siges også at skyldes, at kommunerne typisk har kendt til disse børn og deres familiers problemer i en årrække – uden at foretage sig det nødvendige.

De reelt kriminalpræventive indsatser skal give forudsætningerne for, at børnene og deres forældre kan lære at træffe nye valg. Derfor er inddragelse af børnene og deres familier i deres egen sag helt afgørende – samtidig med at vi må fastholde, at børn og forældre ikke skal kunne fravælge den nødvendige indsats. Straks-reaktioner, som at barnet skal rydde op efter hærværk eller skal være med i drøftelser med et offer, giver mening så vidt, at princippet er genopretning mere end gengæld.

At et barn skal vaske brandbiler, eller gøre rent i boligforeninger eller vedligeholde parker, er i bedste fald et udtryk for et mangelfuldt syn på, hvem målgruppen er. Børnene og de unge skal kunne forstå logikken mellem det, de har gjort, og den sanktion, de får, så de reelt får mulighed for være i stand til at kunne forandre deres livssituation.

Konkret vil det således kun give mening, at børnene skal vaske brandbiler, hvis de for eksempel har kastet mudder på dem.

Når alt dette er sagt har vi en sikkerheds- og omsorgsmæssig udfordring med en mindre gruppe af børn på i særlig grad de åbne afdelinger, der ligger i tilknytning til de sikrede institutioner og på de semi-sikrede døgninstitutioner.

Det vil vende tilbage til.

Samlet set ærgrer vi os over, at der ikke - i stedet for en ensidig og mangelfuld opstramningsreform, der i sit indhold lægger op til at skabe modstandskulturer i stedet for samspilskulturer - er blevet sat fokus på sammenhængen mellem ALLE tre grundindsatser (den besluttende, den kontrollerende og den behandlende) i en vidensbaseret national helhedsplan for forholdet mellem lovgivning, myndighed og udsatte børn og unge og deres familier. Der er fravær af en nødvendig revitalisering af indsatsrampen (flere og mere flytbare trin og kortere afstand mellem trinnene) ny finansieringsmodel (statslig indblanding og/eller flere samskabelsesprojekter mellem kommunerne) bedre udnyttelse af gældende regler for at effektuere og konstituere individuelt målrettede løsninger, fokus på vigtigheden af at lette udsatte børn og unges adgang til uddannelsessystemet og til arbejdsmarkedet, bedre koordinering, samt familiers og ressourcepersoners inddragelse i arbejdet.

Det er et fravær, der i høj grad undrer os.

KONKRETE BEMÆRKNINGER

Vedr: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn (Styrket anvendelse af pålæg for børn og unge i risikozonen og deres forældre, ensrettet indsats for anbragte kriminalitetstruede unge, styrkelse af sikkerheden på delvist lukkede og sikrede døgninstitutioner, og konsekvensændringer som følge af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet)
(Børne- og Socialministeriet)

FADDs KOMMENTARER:

1. Der bør være forskellig lovgivning for hhv de sikrede, de delvist sikrede og de åbne afdelinger på de sikrede institutioner. Efter vores opfattelse er der på de sikrede institutioner ikke behov for yderligere magtbeføjelser, herunder døralarmer, som tvært imod vil virke kontraproduktivt ift. opgaven, da det vil skabe fængselslignende rammer. I forhold til de foreslåede øgede magtbeføjelser anerkender vi dog, at der på de delvist sikrede og på de åbne afdelinger i tilknytning til sikrede institutioner kan være brug for døralarmer til at skabe mest mulig sikkerhed og tryghed for de anbragte børn og unge. Det er vores opfattelse, at der er brug for nærmere drøftelser af i hvilke regier, under hvilke omstændigheder og med hvilke tilladelser disse magtbeføjelser skal kunne eksekveres.
2. TV overvågning af indendørsarealer er problematisk retsligt set og bør udelades – der er intet belæg for, at videoovervågning øger sikkerheden på institutionerne. Overvågning øger til gengæld institutionernes lighed med et fængsel.
3. Kropsvisiteringer skal fortsat være en politiopgave
4. Udarbejdelse af husordener skal være et lokalt anliggende, og ikke detaljestyret af ministerielle instrukser – vi minder om armslængdeprincippet
5. Der bør, samtidig med reformens iværksættelse – uanset hvilken konkret udformning den vil få – igangsættes forskning, der skal følge og evaluere om reformens formål står mål med dens resultater
6. Alle sanktioner skal henføres til forseelsen – herunder bør det ikke være muligt at trække børn i lommepenge, hvis de ikke efterlever en husorden

7. Personalet på de lukkede og sikrede institutioner m.fl., får pligt til at anmelde vold og trusler. Vi mener, at et kompetent personale bør være i stand til at forstå situationen og vurdere, hvorvidt truslen er reel. Personalet bør derfor gives mulighed for at vurdere, hvorvidt det gavner med en politianmeldelse. Indførelsen af pligt til at anmelde virker ikke proportional, hvis ønsket er at forebygge vold og trusler.
8. Vi er glade for, at det nu bliver muligt, som de adspurgte børn ifm magtanvendelsesudvalgets arbejde for nogle år siden foreslog, at fjerne det barn, der forårsager uroen, fra fællesskabet.
9. I forhold til at give lederne på de åbne døgninstitutioner mulighed for at overføre børn og unge til en sikret institution anerkender vi muligheden såfremt overførslen alene kan foretages på baggrund af farlighedskriteriet mhp skærmning og sikkerhed
10. Vi finder bestemmelsen om, at ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser kan 'overrule' og sætte andre indsatser på stand by, urimelig. Altså at enkeltepisoder vil kunne flytte fokus væk fra årelange forløb med udsatte børn og unge og deres familier.
11. Vi er – med den historik vi har med kommunerne siden Kommunalreformen - bekymrede for kommunernes agilitet ift at eksekvere beslutninger truffet af ungdomskriminalitetsnævnet. Ikke kun – men også - af økonomiske grunde, men også i forhold til om de manglende trin på indsatstrappen besværliggør/umuliggør iværksættelsen af den rette indsats.

KONKRETE KOMMENTARER

Høring over udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

(Justitsministeriet)

FADDs FORSLAG

- 1) 2 børnesagkyndige (pædagogisk og psykologisk) SKAL være faste medlemmer af ungdomskriminalitetsnævnet. Alle nævnets medlemmer skal have stemmeret.
- 2) Straks-iværksættelse må ikke betyde, at den børne-/ungefaglige undersøgelse udelades – med mindre forseelsen lægger op til en ukompliceret sanktion (rydde op efter hærværk) Deciderede forbedringsforløb skal indledes med en børne-/ungefaglig undersøgelse
- 3) Iværksættelse af en sanktion alene på baggrund af mistanke er et retssikkerhedsmæssigt problem og skaber IKKE den tillid til systemet, som er nødvendig for, at en sanktion skal have den ønskede effekt. I den beskrevne form bør dette udgå
- 4) Der bør oprettes syv åbne og delvist lukkede institutioner i en regional centerkonstruktion til den del af "gengangerne", der er de mest udfordrede børn og unge, og som i antal årligt omfatter mellem 150 og 200 børn og unge fra 12 til 18 år. Et barn, der har begået alvorlig kriminalitet, og som visiteres til en indsats i et sådant center, skal have én indgang, hvorefter en faseopdelt indsats iværksættes med en indledende basismåned med afdækning af fysiske, psykiske og læringsmæssige problemstillinger og potentialer på en sikret eller semisikret afdeling. Centerlederne skal have mulighed for at skabe en mere smidig overgang mellem afdelingerne i centret – fra lukket til åben og eventuelt tilbage igen.
- 5) I stedet for ensliggørelse af de sikrede institutioner bør man tage udgangspunkt i, at de er forskellige og skal blive ved med at være det, således at de kan blive ved med at blive dygtigere til at løse de opgaver de hver især løser og skal løse. Forskellige driftsherrer, tilsyn og kompetencer lægger mere op til diversitet end til ensretning – med mindre man har vidensbaseret belæg for at mene, at den ene type sikrede institution er bedre end de andre. Det har vi ikke ... Såfremt man ønsker mere ensliggørelse, bør man oprette et fælles tilsyn for alle de sikrede institutioner.

- 6) Anerkender man fra politisk side vores ønske om at fastholde forskellighederne på de sikrede institutioner, bør man alligevel overveje at etablere et fælles tilsyn for området. I så fald ikke for at understrege ensliggørelsen, men for at kunne udvikle en særlig tilsynskompetence indenfor et komplekst og diversitært felt.
- 7) At der samtidig med reformens iværksættelse – uanset hvilken konkret udformning den vil få – igangsættes forskning, der skal følge og evaluere, om reformens formål står mål med dens resultater
- 8) At det ikke er politiet der skal stå afhentning af 10-14 årige børn der ikke ønsker/ikke magter at følge ungdomskriminalitetsnævnets beslutning om forbedringsforløb
- 9) Familie og netværk skal inddrages på en sådan måde, at deres ressourcer bringes i spil uden trusler om økonomiske konsekvenser
- 10) Alle sanktioner skal kunne henføres til forseelsen
- 11) Klageadgang bør medtages og præciseres
- 12) Ingen børn mellem 10 og 12 år skal kunne anbringes på en sikret eller delvist sikret institution

I FADD stiller vi os til rådighed for begge ministerier, såfremt der ønskes yderligere erfaringer og generel praksisinvolvering.

Med venlig hilsen

Søren Skjødt
Formand for FADD

Henrik Kastrup
Konsulent i FADD
20852560
www.fadd.dk
info@fadd.dk